

a les capacitats expressives que necessita l'home del segle XX. No hem trobat, però, el camí que ens condueix a la massa, i per tant el planteig de la nova problemàtica és el següent:

¿Com fer possible que aquesta forma adequada ho sigui també per a ser rebuda per tots?

RAMON GOMIS

"La Tartana, teatre-estudi"

El teatre en l'ambient rural

Fa uns anys, encara me'n recordo, als nostres pobles el teatre era un teatre parroquial; hi havia el teatre per a nois i el teatre per a noies.

El cinema, a la vegada que el feia evolucionar, li restava clientela, fins al punt que d'aquelles representacions dominicals, n'han quedat solament els "Pastorets" per Nadal i alguna que altra representació per la Festa Major. Talment dona la impressió que aquestes poques representacions anyals es conserven com a tradició, com a cosa del passat. I en això hi ha l'error, a considerar-les cosa del passat, a considerar-les, com a art, ja superades pel cinema i, com a espectacle, pobre en si, espectacle de pocs recursos, de poca vistositat.

El teatre com qualsevol art i com a espectacle, és sempre i en tots conceptes actual, és sempre comunicació, és diàleg entre l'autor, a través dels personatges, i l'espectador, el poble. Quant a recursos no existeixen límits, ni traves; és tan extens com la mateixa imaginació. Prova d'això és que s'han portat obres al cinema que no

han superat ni de lluny bona part de les representacions teatrals de la mateixa obra. (No s'entengui que vulgui desmerèixer el cinema, ja que això fora absurd.)

Insisteixo en el diàleg que s'estableix entre l'autor i el públic a través dels personatges i el que això representa per aquests últims, ja que és possiblement un factor prou fonamental perquè es revitalitzi aquest costum —diguem-ho així— de fer teatre als nostres pobles, amb actors del poble.

No oblidem pas que a les nostres comarques, dins el nostre món rural, no es llegeix, com tampoc no hi ha massa afecció per les arts i potser menys per les literàries. Com tampoc no hi ha institucions que les fomentin. Tot això comporta que els nostres pobles visquin encara dins d'un cert hermetisme.

El teatre, sens dubte, pot establir aquesta comunicació que manca.

ROBERT SAROBÉ I VILELLA

Dels "Àmics d'Alforja"

Teatre de minories?

Podem acceptar que un títol determinat d'un autor qualsevolga, vingui a resultar una obra de minories. El que no ens convenç de cap manera és que hi hagi autors que fabriquin, amb voluntat de fer-ho, peces de teatre destinades al que alguns anomenen

"minoria selecta"; un cas així recorda al confeccionista d'antiguitats i a l'artista que pretén produir obres que ja siguin clàssiques tot just nascudes.

Quan s'ha perdut la santa ingenuïtat de l'artesà que feia art d'altura sense saber-ho i l'artista ha volgut

passar, sense confessar-ho, però a consciència, a formar una mala mena d'aristocràcia especial, s'han iniciat les diferents farses dels grans incompresos.

No hi ha cap idea, per alta que sigui, que no pugui exposar-se de forma planera. El que pot fallar és la capacitat suficient per a expressar-se clarament i fer-se entendre. I per a molts resulta molt més còmode presentar-se com a incompresos que no reconèixer el propi fracàs.

Al teatre dels nostres temps l'han perjudicat molt els genis aptes només per a iniciats. Algun d'aquests personatges té, sense dubte, grans idees, però li falta l'obligada voluntat que ha de posseir l'autèntic artista per a treballar la seva obra fins a fer-la comunicable. El teatre actual no és, com creuen molts, el teatre esotèric, hermètic, sinó aquell que parla a l'home d'avui en el seu llenguatge, i d'aquelles coses que veritablement li interessen.

Ionesco, Becket i els seus seguidors es troben en un carreró sense sortida, donant voltes absurdes al seu món absurd. Fan teatre per a la gent artísticament astuta o complicada, però no són capaços de fer-ne per a l'home del carrer. Ells seran uns grans malabaristes de les idees, de la tècnica teatral, però no són veritables autors de teatre perquè, en la majoria de les seves obres, no són capaços d'interessar un públic qualsevol sinó només el "seu públic".

Es difícil escriure teatre autèntic, teatre viu, teatre plenament dotat per a la "immensa majoria". Per contra, abunden massa els dramaturgs, o comediògrafs, sense cap contingut poètic i que intenten substituir sense cap èxit convincent, la seva manca de claredat per una certa habilitat de moviment escènic i pel reflex d'una realitat falsa només existent en un arbitrari món de galeria creat per una

coincidència d'equivocades i mediocres imaginacions.

Els poetes, els que busquen fer una mica de llum i no els altres malabaristes de les paraules, haurien d'embarcar-se en la dura aventura d'escriure teatre. Teatre i poesia són dues coses que tenen una arrel immediata comuna. L'escriptor de poemes per a passar al teatre, necessita fer els personatges, obligar-los a parlar, ensenyar-los a moure's. Però en el fons hi ha la mateixa preocupació de traslladar als altres, la lúcida captació de les coses de la vida. No en va hem heretat dels manuals la denominació de "poesia dramàtica" usada quan es refereixen a peces teatrals.

Els exemples de grans escriptors de poemes i obres de teatre, són eloqüents: Brecht i Lope de Vega, Espriu i García Lorca.

Podríem anar-ne aparellant gratuïtament una bona estona. Cap d'aquests poetes no s'ha sentit temptat d'inserir-se en un teatre hermètic. Espriu va escriure, per a ell i els seus amics, "Primera història d'Esther" que és tant un monument viu de la llengua catalana com una obra de teatre, però Espriu és també l'autor de "Quim federal", un sàinet literalment gloriós, i engrescador per a tothom, i sembla que avui treballa en aquest gènere segurament perquè deu sentir la necessitat moral que el seu teatre sigui de tot el públic.

El "teatre de minories" anirà morint d'asfíxia quan les majories tornin definitivament al teatre, quan autors, actors, públic i governants s'adonin de l'enorme importància que té el fet teatral, l'espectacle que pot tenir, a la vegada, la més profunda i rica substància i la més atractiva i captivadora amenitat.

XAVIER AMORÓS